

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v tuzemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5. pošni predal 22. telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Netankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 82 • Maribor, sobota, dne 20. julija 1940 • Leto XV

Načrtno gospodarstvo

Načrtno gospodarstvo še ni tako star problem. Nastal je s tem, ker so kapitalistični izkoriščevalci čez meró izrabljali konjunkturo in uvajali nadprodukcijo, ne da bi računali tudi s porabo pridelanega ali izdelanega blaga. Prevelika produkcija torej ni pametna.

Imamo pa tudi stroke, ki produkcijo ali pridelovanje omejujejo, da blaga manjka. To delajo zaradi tega, da ohranijo visoke cene blagu. Tudi to je slabo gospodarstvo, če vpoštevamo namen produkcije in pridelovanja.

Zaradi teh dveh nedostatkov nastaja nered v gospodarstvu in preskrbi človeštva s potrebnim blagom. S tega stališča je torej načrtno gospodarstvo vreden problem, ki ima nalogo, da spravi v soglasje produkcijo in preskrbo. — Vendar to ni tako enostaven problem.

Blago naj se prideluje v toliki množini, da bo zadoščalo in predvsem tam, kjer so pogoji (zemlja, surovine) najugodnejši. Preskrba človeštva pa naj se vrši po potrebi z zamenjavo blaga enako po načrtu kakor produkcija.

Ta vprašanja urediti bi bilo treba z načrtnim gospodarstvom.

Nekateri pa mislijo o načrtnem gospodarstvu drugače. Tako pravijo, načrtno gospodarstvo se mora izvesti na ta način, da bo produkcija donasala čim večji dobiček gospodarstvu in državi. Načrtno gospodarstvo po njihovem mnenju nima nobene druge naloge. Socialni položaj delavstva je le postranskega pomena. Glavno je, da je produkcija čim bolj rentabilna. Zato hočejo tudi vpliv delavstva izločiti pri načrtnem gospodarstvu, češ, da je gospodarstvo samo sebi namen.

Tako načrtno gospodarstvo ne bi bilo načrtno gospodarstvo, ampak le vijak za iztiskanje čim večjega dobička.

V načrtnem gospodarstvu, tudi v današnjem družabnem redu, morajo priti do veljave trije efekti: omogočenje razvoja potrebnih gospodarskih panog, primerna potrebam odgovarjajoča razdelitev blaga in dober socialni položaj onih, ki producirajo. V ta namen je potrebna komplicirana dobra organizacija, v kateri z enako pravico sodelujejo gospodarski krogi, oni, ki producirajo in oni, ki konzumirajo.

Za načrtno gospodarstvo je potreben nov moderni duh, o katerem pa redkokdaj kaj slišimo.

Zaenkrat pa mislimo, da gre pri nas za to, da se mobilizirajo gospodarske sile za dvig gospodarstva. To je prav in potrebno. V dvajsetih letih bi bili vsekakor bolj napredovali v tem oziru, če ne bi bilo preveliko izkoriščanje služilo namenom zarade in prikrivanja. Da se temu napravi konec, je pa prav zadnji čas.

O puhlih frazah

»Volksstimme« piše:

»Naša doba ima polno društev in lig za in proti vsem mogočim in nemogočim stvarim. Imamo protialkoholna društva, lige proti trgovini z belim blagom, imamo (oziroma smo imeli) Društvo narodov, društvo za širjenje dobrega tiska, društvo proti navijanju cen... in tako dalje. Zakaj nimamo tudi društva proti neumnim geslom in puhlim frazam? Neumna gesla naredijo več nesreče kot pametni razsodnosti ter so vir najbolj nevarnim in neumnim gibanjem. Kako koristno bi bilo, če bi se ustanovilo društvo proti puhlim frazam in bi k temu društvu pristopili vsi dobro in pametno misleči ljudje vseh ras in narodov!«

Zedinjene države za svobodo narodov in držav

Na kongresu demokratske stranke je bil Roosevelt soglasno postavljen kot kandidat za predsednika

Od 14. do 18. julija je zboroval v Chicagi kongres demokratske stranke Zedinjenih držav, ki je imel to pot izreden pomen, in so mu posvečali pažnjo ne samo v Zedinjenih državah, ampak po vsem svetu. Na kongresu je bilo zbranih okrog 100 delegatov.

Po ameriških virih prinašamo:

Za razpoloženje na kongresu

so pomembni govori, ki so jih imeli najvidnejši predstavniki stranke.

Prvi je govoril William Bankhead.

Govoril je o zunanji politiki ter izjavil, da je strankina politika osnovana na obsodbi napadalcev ter da morajo Zedinjene države v smislu zakonov nuditi Veliki Britaniji vso mogočo pomoč, Roosevelt je že vabil evropske državnike k miru, ne da bi se mislil vmešavati v evropske stvari. Hotel je le preprečiti uničenje, ki je v zvezi z vojno in ki bi se končno moglo prenesti tudi v Ameriko. Vojna je naperjena proti demokracijam in zaradi tega tudi proti Zedinjenim državam.

Za njim je govoril tudi predsednik reprezentančne zbornice Barham.

Dejal je, da se morajo Zedinjene države pomeniti z onimi napadalci, ki nastopajo proti svobodini. Zedinjene države simpatizirajo z Anglijo in ji bodo nudile vso materialno pomoč, vendar se Zedinjene države ne nameravajo zaplesti v evropsko vojno. Želimo pa vsi in prizadevali smo se, da bi ohranili mir v imenu človečanstva. Nihče v Ameriki in tudi ne predsednik Roosevelt ne predlaga, da bi Zedinjene države vstopile v vojno; tudi vojne ne smemo poslati v Evropo, niti v Azijo. Anglija stoji danes sama proti bliskoviti vojni in Nemčija ter Italija ji grozita s popolnim uničenjem. Sovražniki Anglije so sovražniki tudi vseh drugih demokratskih držav, med katerimi so tudi Zedinjene države. Američani se bodo v primeru potrebe borili do zadnjega, če bi bilo treba braniti demokratske principe.

Predlog, da se postavi Roosevelt za kandidata pri volitvah predsednika Zedinjenih držav, je utemeljeval senator Hill iz Alabane.

Napada na Anglijo še ni

o njem se mnogo ugiba. Ponovno trdijo inozemski listi, da niso izključena mirovna pogajanja. Nemški tisk te vesti zanika. Obenem pa piše na naslov južno ameriških držav, da naj se ne dajo voditi od Zedinjenih držav. Ti pozivi imajo svoj pomen v zvezi s predstoječo vseameriško konferenco, ki bo dne 20. julija.

Letalski napadi

Angleži poročajo, da so porušili Dortmund—Ems kanal.

Zadnje dni je slabo vreme precej oviralo letenje, zato napadi Nemcev na Anglijo in Angležev na Nemčijo niso bili tako pogosti in silni.

Angleško letalsko ministrstvo poroča, da so si angleške letalske sile vzele za cilj bombardiranje kanalske mreže v Nemčiji, zlasti v Porurju. Po teh kanalih so Nemci zadnje čase prevažali večino svojih transportov, ker so bile železnice deloma poškodovane, deloma pa izpostavljene stalnim letalskim napadom. Največjega pomena je takozvani Dortmund—Ems kanal, ki veže osrčje Porurja z nemško obalo. Po tem kanalu so prevažali Nemci municijo, orožje itd., ki so ga kopicili ob obali za napad na Anglijo. Angleški letalci so ta kanal fotografirali. Nato je bil napravljen model na-

V svojem govoru je dejal, da se v Zedinjenih državah res še ni pripetilo, da bi bil nekdo zaporedoma že v tretjič postavljen kot kandidat za mesto predsednika, potem ko je že dve perijodi, vsakokrat po štiri leta, vršil to funkcijo. Doslej se je temu protivila miselnost Američanov, ki je utemeljena v demokraciji, da je treba tudi funkcionarje na najvišjem mestu menjavati, da se ne bi iz tega stvorila neke vrste osebna diktatura. Priznati je treba, da Roosevelt svojega položaja ni izrabil, povdariti pa tudi, da je zunanja politika Zedinjenih držav v teh kritičnih časih tako tesno povezana z osebo predsednika Roosevelta, da bi se reklo žrtvovati bistvene interese Zedinjenih držav, ako bi prišlo do menjave na predsedniškem mestu. Roosevelt daje najboljšo jamstvo, da bo vojno preprečil, ako bo to mogoče, če pa bo do vojne prišlo, jo bo tudi vodil kot je treba.

Rooseveltu so bile prirejene pol ure trajajoče manifestacije. Nato je prišlo do imenovanja kandidatov. — Roosevelt je dobil 946 glasov, ostali štirje pa skupno 146. — Pri tretjem glasovanju so vsi protikandidati odstopili in Roosevelt je bil soglasno izvoljen kot kandidat demokratske stranke za predsednika Zedinjenih držav, ki ga bodo volili volilni močje dne 15. novembra.

Resolucija kongresa.

Kongres demokratske stranke je sprejel resolucijo o oficijelnem programu stranke, ki navaja med drugim:

Ameriški narod želi, da se vojna v Evropi, Aziji in Afriki ne razširi na Ameriko. Zedinjene države se ne žele zaplesti v tujo vojno, razen v primeru, če bi bile napadene. Monroeova doktrina mora ostati v vsem obsegu v veljavi ter mora biti še ojačena. Osnovno načelo zunanje politike Zedinjenih držav je in ostane varnost in obramba lastne države. Treba je odstraniti vse slabosti države in pripravi vse za obrambo pred možnimi napadi. Obrambne sile države naj bodo take, da bodo lahko kljubovale vsaki možni kombinaciji. Ameriško letalstvo mora postati nepremagljivo, ameriška mornarica pa tako močna, da

bo lahko varovala obale Zedinjenih držav in interese držav. Kopna vojska naj bo popolnoma opremljena in mehanizirana. Zedinjene države bodo vodile še nadalje tradicionalno politiko dobrega sosedstva z vsemi sosedi in politiko izvajanja obveznosti mednarodnih pogodb.

Pri načelu svoje obrambe pa demokratska stranka ne more ignorirati onih miroljubnih narodov širom sveta, ki so postali žrtve brezobzirnih spopadov. Obljublja jim vso materialno pomoč Zedinjenih držav, v kolikor je ta v skladu s obstoječimi zakoni in interesi lastne nacionalne obrambe Zedinjenih držav.

Rooseveltov govor

Kongres demokratske stranke je dne 18. julija izvolil za namestnika kandidata Roosevelta dosedanjega pojedelskega ministra Wallaceja.

Nato je imel Roosevelt govor, v katerem je izrazil svoje zadovoljstvo nad potekom kongresa. Rekel je, da sprejme kandidaturu za predsednika, toda le vsled silno nevarnega položaja, v katerem se nahajajo Zedinjene države in ves svet, kakor bi se sicer rad umaknil v zatišje in odpočil.

Nihče ne more več dvomiti in si zakrivati oči pred dejstvom, da ta vojna ni vojna v navadnem smislu, ampak revolucija, ki je bila vsiljena s premočjo orožja in ki ogroža vse človeštvo. Namen te revolucije ni, da bi osvojila človeštvo, ampak da bi ga zaslužila. Zato je potrebno, da se svobodni ljudje postavijo tej revoluciji v bran. Novi red, ki ga napovedujejo in ki naj jamči za varnost in delavnost ni noben nov red, ampak je red, ki so ga poznali sužnji, ki so zidali piramide faraonov. Ne želimo prenehati izražati simpatije vsem narodom, ki jih je zadela nesreča, niti ne želimo, da prenehajo nuditi materialno pomoč onim, ki se tej revoluciji upirajo. Dokler bom predsednik, ne bodo napore pete kolone v Ameriki uspele.

Zedinjene države morajo napeti vse svoje sile, da bodo izpolnile svojo obrambo, ki odgovarja težnjam ogromne večine Američanov. — Volilne borbe se ne bo mogel udeleževati na ta način, kot poprej nekoč, ko je govoril na raznih shodih. Kajti položaj zahteva, da je navzoč v Washingtonu, od koder se lahko vsak čas zveže z evropskimi in azijskimi centri in je na razpolago vladi, ako nastopi nujen primer. (Reuter.)

Konvent demokratske stranke je bil tokrat silno važen. Iz početka sedanje vojne se je javno mnenje temeljito izpremenilo. Prvotno so v Ameriki proglašali svojo monroejevo teorijo, da Ameriko ostali svet, zlasti Evropa, nič ne briga. V razvoju vojne se je to stališče vsaj moralno izpremenilo, kakor kažejo gorenje izjave politikov. — Pomembno je tudi, da je Roosevelt sprejel v vlado dva republikanca. Vse to kaže, da v Ameriki prav resno razmišljajo o tem, če ne nastane vojna nevarnost tudi za Zedinjene države.

Konvent se je torej vršil absolutno pod vtisom vojne in je odobril zunanjo politiko sedanjega predsednika.

Druge je vprašanje Rooseveltove notranje politike, ki pa stopa bolj v ozadje.

Sklepi demokratskega konventa bodo tudi odločilni za razpoloženje na panameriškem kongresu, ki se sestane dne 20. julija.

»Prodana nevesta« za ranjene nemške vojake. Praški listi poročajo v svoji kulturni rubriki, da bodo v Bayreutu priredili letos znane Wagnerjeve opere izključno za vojake in za ranjence in ravno tako bo igrala tudi berlinska opera le za ranjence. Med 18. javljenimi predstavami je tudi česka opera Friderika Smetane »Prodana nevesta«.

ljena ena nemška podmornica z bombami iz letala.

Ameriški letalci v angleški službi.

V angleško armado vstopajo sedaj tudi ameriški piloti. Ker ne polagajo pri-sege angleškemu kralju, s tem ni kršena nevtraliteta Zedinjenih držav.

Na Atlantskem oceanu je bila potop-

Francoski režim o svojih namerah

Sodelovanje z drugimi narodi, ki bo prosto vsake ideologije.

Francoski zunanji minister Baudoin je te dni izjavil, da je nova francoska ustava neke vrste narodna revolucija, ki se je začela že pred 20. leti. Nadaljnji njen razvoj so pospešili socialni potresi v l. 1936 in 1937. Vojna pa je povzročila, da je ta revolucija dokončno zmagala. Svet pred 10. majem 1940 je pokopan. Uvedeni bodo novi odnosi med kapitalom in delom. S prekinitvijo odnosov z Anglijo je Francija prosta vseh obvez. Svoje gospodarske odnose do drugih držav bo uredila kar najbolje, toda brez primesi kakršnekoli ideologije.

Za to izjavo mora biti francosko delovno ljudstvo zunanjemu ministru hvaležno. Povedal je docela jasno, da je nov red v Franciji naperjen proti demokratičnemu in socialnemu gibanju francoskega delavstva. Kajti kakšen pomen imata l. 1936 in 1937 v zgodovini Francije? Ti dve letnici pomenjata pričetek organiziranja odpora francoskega naroda proti poskusom reakcije, da s pomočjo »Ognjenih križev« vrže demokracijo in usili Franciji avtoritaren, fašističen režim. L. 1936 je bil napad na s. Bluma signal za formiranje demokratičnega ljudskega gibanja, ki je potem, ko je v

svobodnih volitvah porazilo reakcijo, v ljudski fronti dobilo svoj končni odraz. Toda reakcija se je v Franciji pripravljala, da prej ali slej stre demokratično in socialno gibanje delovnega ljudstva, ki se je dvignilo proti 200 rodbinam. Ta reakcija je torej sklenila, da je treba počakati ugoden trenutek, ko bo Francija zapletena v vojno, ki je bila že takrat neizbežna. Zarotniki so si v imenu patriotizma dogovorili med seboj sabotažo vojne akcije in s tem načrtom tudi uspeli.

Kar se pa tiče sodelovanja nove Francije z ostalimi narodi, ki da bo prosto vsake ideologije, je to navadna fraza.

Novi red v Franciji bo temeljil na novih odnosih med delom in kapitalom, predvsem na avtoriteti. Ta red v Franciji torej ne bo tako brezbarven in prost vsakršne ideologije. — Brezbarven tudi ne bo red, ki bo vladal v drugih državah. Zato je nekoliko prenapeljena izjava, da bo sodelovanje z drugimi državami prosto vsake ideologije. Prav ima zunanji minister, ako pravi, da v bodoči evropski politiki ne bo šlo več za politične formule evropskega ravnotežja.

Z Italijanskim bombažem ne bo nič

Pogajanja so se razbila.

Nedavno so se pogajali naši industriji z italijansko delegacijo na Bledu glede dobave bombažnega prediva iz Italije. Sedaj pa poročajo »Politika«, da italijanski dobavitelji zahtevajo previsoke cene za blago. Verjetno se bodo pogajanja nadaljevala, vendar bo treba poskrbeti za dobavljanje surovine iz Rusije, Turčije in Egipta.

Tudi hranilci žutijo draginjo,

zato dvigajo prihranke.

Hranilne vloge v vseh denarnih zavodih so znašale 1. maja 10.096 milijonov in so nazadovale od 1. marca in aprila za 150 milijonov.

Denarno stanje v državnih zavodih je znašalo ta dan 2107 milijonov ali 60 milijonov manj, samoupravne hranilnice (2463 milij.) 64 milijonov manj, v privatnih (5525) pa 26 milijonov manj.

Najnovejše vesti

Član obrambnega sveta Zedinjenih držav je postal slovenski pisatelj Louis Adamič. — To je najvišja javna funkcija, ki jo je kdajkoli zavzemal v Zedinjenih državah kakšen Slovenec oz. Jugoslovane.

Danska je izstopila iz Društva narodov, ker v sedanjih razmerah nima več pomena, da bi bila v njem začlanjena, pravi poročilo DNB. O povečanju trgovine med Sovjetsko Rusijo in Turčijo se posvetujeta ruska in turška trgovinska delegacija v Carigradu.

Gradnja ladij v Sovjetski Rusiji se je povečala v zadnjem letu za 41 odstotkov napram prejšnjemu letu.

V Afriki

javljajo boje manjšega obsega na severu, med Libijo in Egiptom ter v Keniji pri Mojali. Italijani poročajo o svojih uspehih. Angleži pa trdijo, da so pri nekem napadu zasedli 20.000 komadov patron.

O napadu na Haifo, pristaniško mesto

v Palestini, trdi Agencija Stefani, da so vrgli Italijani 120 bomb, ki so vse zadele in še sedaj gorijo bencinski rezervoarji, celo podzemski, in ni resnično Reuterjevo poročilo, da je bil napad brezuspešen.

Franco zahteva Gibraltar

V Madridu je bila včeraj obletnica španske nacionalne revolucije, pri čemur je korakalo 200.000 članov nacionalnih sindikatov pred generalom Francem. General Franco je rekel v svojem govoru, da pričakuje, da bo Anglija vrnila Španiji Gibraltar.

800 rudarjev v solidarnostni stavki

V Radoši pri Skoplju je v ondotnem rudniku kroma stopilo v stavko 800 delavcev, ker je podjetje odpustilo nekega delavca.

Doma in po svetu

Reforma. Nekateri mislijo še vedno, da je glavna socialna reforma uničenje svobodnih delavskih strokovnih organizacij. To ni nobena socialna reforma, ampak politična, ki naj onemogoči svobodno gibanje delavstva. Omejitev svobode gibanja pa dovolj jasno pove, koliko je v tem socialnosti. Svobode gibanja ni treba omejevati tam, kjer so ljudje zadovoljni. Kjer pa so zadovoljni so tudi precej blizu pravični rešitvi socialnega vprašanja.

Kaj bi bilo, ako bi ne bilo marksistov. »Hrvatska Straža«, ki jo ponatiskuje »Slovenec« pravi, da je med varovanci, ki jih je sprejemal v službo komisar SUZORA, tudi mnogo marksistov. — Kdor ve, da je komisariat v SUZORu v rokah HSS, ki je najbolj ogorčena nasprotnica marksistov, si bo lahko sam ustvaril sodbo o resnicoljubnosti »Hrvatske Straže« in vseh tistih, ki njene čveke servirajo slovenskemu ljudstvu kot čisto resnico.

Hrvatska meščanska zaščita je vojaško formirana ustanova, ki je dobila sedaj motoriziran oddelek. Zaščita ima nalogo skrbeti za varnost v krajih in po cestah.

Zagrebski peki hočejo ponovno podražiti kruh, kar je pa izzvalo med prebivalci hudo nevoljo in vsesplošni odpor. Zagrebčani zahtevajo, da oblasti na vsak način preprečijo vsako podražitev kruha, ki je čisto edina prehrana revnejših slojev.

Angleška politično-kulturna revija »Britanica«, ki jo je izdajal v Beogradu tajnik beograjske industrijske zbornice Dragan Milčević, je bila prepovedana.

Sovjetska Rusija in Anglija. Angleški veleposlanik v Moskvi Stafford Cripps je bil dne 17. julija sprejet od Stalina in je imel z njim prijateljski razgovor o vprašanjih, ki zanimajo obe državi, kakor tudi o vprašanjih splošnega značaja. — Istega dne je obiskal sovjetski veleposlanik v Londonu, Majski, tajnika v angleškem zunanjem ministrstvu Butlerja, ki je Majskemu obrazložil potek angleško-japonskih pogajanj.

Odnosi med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo. Mnogo se ugiba o odnosih med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo. Dne 14. julija so Nemci položili temeljni kamen nemškemu Premyslu ob reki San, kjer leži na nasprotnem bregu ruski ozir. ukrajinski Premysl. Nemški guverner na Poljskem je imel pri tej priliki nagovor, ki je dejal, da je sporazum med Mosko in Berlinom omogočil mirno zasedbo Besarabije in tudi ustvaril trajno mejo med interesnim območjem Rusije in interesnim področjem Nemčije. V švicarskem listu »La Suisse« pa priobčuje švicarski novinar Edouard Perron pogovor z nekimi nemškimi častniki v Parizu, ki so mu izjavili: »Zvezo z Rusijo razume pri nas vsakdo, celo otrok. Ako nismo hoteli razpršiti svojih sil, je bilo treba nevtralizirati rusko mejo. To smo storili. A, to

Vojni stroški Anglije znašajo dnevno 1.8 milijarde dinarjev, kar je za naše pojme ogromen znesek.

Francija ne bo fašistična, je izjavil svetovno znani francoski pisatelj Jules Romain, ko je te dni prispel v Ameriko, češ, da francoski narod kulturno ni razpoložen za take koncepcije.

Holandski vojaški poveljnik Winkermann je bil po zahtevi Reuterja aretiran od Nemcev radi tega, ker je razposlal holandskim vojakom okrožnico, v kateri izpodbija trditve v nemški Beli knjigi o holandskih pripravah za vojno.

Rekonstrukcija romunske vlade se bo po poročilih iz Bukarešte izvršila v najkrajšem času, lahko pa pride tudi do imenovanja popolnoma nove vlade.

Termin jesenske prireditve Ljubljanskega velesejma. Ker je vprašanje termina rešeno, bomo imeli v Ljubljani spet našo velesejmsko prireditev in sicer od 31. avgusta do 9. septembra, na kar opozarjamo javnost in zlasti prijavljene razstavljalce pomladanskega velesejma, ki je bil odložen.

Prijavljanje delavskih zaslužkov pri OUZD v primeru skrčenja obrata. Iz pisarne OUZDa v Ljubljani smo prejeli: »Zaradi pomanjkanja sirov in so nekateri obrati skrčili svoje obratovanje za enega ali več dni v tednu tako, da so se povprečni zaslužki delavcev na ta način znižali. Ker delovno razmerje zaradi kratkotrajnih prekinitev ne preneha, delodajalci ne morejo tako zaposlenih delavcev za vsak delovni dan posebej prijavljati in odjavljati, marveč je treba njih zmanjšani zaslužek prijaviti OUZDu s »prijavnici« o spremembi zaradi uvrstitve v nižji mezdni razred. To velja za vse delavce, ki so plačani na akord ali od ure. »Prijavnice o spremembi« naj predlagajo delodajalci mesečno do vsakega 8. dne v mesecu na temelju povprečnega zaslužka delavčevega iz pretečenega meseca. Na ta način je delodajalcem olajšano prijavljanje, delavcem pa so obvarovane njihove pravice. Navodila za prijavljanje povprečnih mesečnih zaslužkov so objavljene v 4. številki lista »Delavsko zavarovanje«, ki ga izdaja OUZD v Ljubljani.

Posvetovanja uprav pokojniških zavodov za nameščenice se vrše te dni v Zagrebu.

Delavce vabijo v inozemstvo razni agenti potom časopisnih oglasov. Delovne prilike v inozemstvu so pa take, da se nikomur ne priporoča iskanje dela izven mej države. Razen tega je tudi docela brezpredmetno, ako se posamezniki ali skupine obračajo na oblasti za vizum v svrhu odhoda v inozemstvo.

Strašno neurje je zadnje dni divjalo po vsej Sloveniji. Vihar, dež in toča so povzročili ogromno škodo. Pri Spitaliču pri Konfičah je padla toča, debela kot kurja jajca baje cele pol ure.

Strašno neurje je razsajalo dne 16. julija nad vso severno Dalmacijo. Vihar je divjal s hitrostjo 100 km na uro. Morje je naraslo za tri metre in zalilo kraje ob obali. — V Bosni je pri Travniku prevrnil vihar 13 tovornih vagonov ozkotirne železnice. 6 železničarjev je bilo ranjenih. V Liki pa je padla toča debela kot kurja jajca.

Celulozna volna bo prišla v promet z blagom, ki ga izdelujejo nekatere naše tvornice, ki so se s celulozno volno založile v Nemčiji. Za koliko bo to blago cenejšje, bomo videli. Vsekakor naj bi kontrola cen zahtevala, da se tako blago tudi točno in vidno označi.

Ker niso hoteli prodajati koruze in pšenice je bilo več trgovcev v Čupriji obsojenih na manjše denarne kazni.

70 vagonov ameriškega bombaža namenjenega naši industriji so zadržali v Italiji, tako pravijo naši tekstilni industriji.

Med Grčijo in Jugoslavijo je sklenjena nova trgovinska pogodba. Grčija nam bo plačevala naše blago do 35 odst. v devizah, ostanek pa z izmenjavo blaga.

Obvezno zavarovanje tobačnih nasadov proti toči je predpisal ban banovine Hrvatske.

Človeška kri na grame. Dajalci krvi v Zagrebu so določili tarifo za dajanje krvi in sicer zahtevajo za vsak gram po din 1.50, pri odjemu nad 500 g pa po din 2.

Zane Grey:

128

Mož iz gozda

»Rad bi vedel, kako je strelskemu mojstru Riggsu ugajal ta umetni strel v sredino črne točke!« je rekel Shady Jones s trdim smehom.

»Vsa zadnja stran glave je proča!« je bleknil mladi Burt. Najbrž še ni videl dosti prestreljenih ljudi.

»Jim! — ta kuštravi osel menda vendar ni skušal v tebe pomeriti!« je začudeno vzkliknil Snake Anson.

Wilson ni odgovoril, tudi ni ustavil svojih korakov.

»Za kaj pa je šlo?« je radovedno pristavil Anson.

»Dekleta je pretepal«, je odvrnil Wilson.

Tedaj pa so se slišali iz vseh ust zategli vzkliki in vsi so se spogledovali.

»Jim, prihranil si mi ta neprijetni posel«, je nadaljeval poglavar. »In za to sem ti zelo hvaležen... Fantje, preiščete tega kujona in kar najdete, s tem se bomo delili... Je prav tako, Jim?«

»Seveda, ti lahko tudi moj delež vzameš.«

V žepih ubitega so našli mnogo bankovcev in v denarnem opasniku, ki ga je imel pritrjenega okrog pasu, precejšnjo vsoto v zlatu. Shady Jones si je prisvojil njegove škornje, Moze pa samokres. Potem so ga pustili ležati kakor je padel.

»Jim, izgnubljene konje moraš najti. Dva še manjkata in eden od teh je tvoj«, je zaklical Anson, ko je Wilson končal svoj krogotek.

Dekle je slišalo Ansona, kajti pokazalo je glavo iz smrečja in zaklicalo: »Riggs je rekel, da je dva konja skril. Morata biti nekje čisto v bližini. Od tamle je prišel.«

»Kako vam gre, dete! To je dobra novica«, je odvrnil Anson. Vrnila se mu je spet dobra volja. »Najbrž je hotel, da bi z njim pobegnili?«

»Da. Pa sem se branila.«

»In potem vas je udaril?«

»Da.«

»Ho, če se spomnim vaših včerajšnjih besed, potem si ne morem misliti, da bi se Mr. Riggs mogel zadržati pri nas delj, kakor je vztrajal v Teksasu. V naših dečkih tukaj tiči tudi nekaj tiste znamenite dežele!«

Dekle je umaknilo svoj blede obraz za smrečje.

»Šotorišče pospraviti, fantje«, se je glasil ukaz poglavarja. »Dva poglejta za tistima konjema; gotovo sta kje v bližnjem smrečju skrita. Ostali pospravimo naše reči...«

Kmalu je bila četica spet na poti v smeri proti višavski planoti; to smer je zapustila le, če je bilo treba najti mehkejših, s travo obraslih tal, koder se sledovi niso opazili.

Tekom popoldneva so komaj imeli za seboj kak ducat milj, a vzpenjali so se vedno višje, od terase do terase, dokler niso dosegli gozdne planote, ki se je v strmih, tesno zelenih fratah vzpenjala proti vršacem. Tukaj se je dvigal mogočni, mračni gozd jelk in borov, ki so zasenčevali in dušili zaostale smreke pri tleh. Zadnja ura je že bila mučna in težka; sem

in tja v serpentinah vedno višje, v neskončnih ovinkih, so si morali utirati pot skozi grmovje, v nenehnem iskanju primerne prostora za taborišče, ki bi Ansonu ugajal. Zdelo se je, kakor da je pri izbiri taborišča postal čudno nespameten. Končno se je, brez posebnega vzroka, ki bi ga mogel imeti kak izkušen gozdovnik, odločil za neprijetno globel sredi najgostejšega gozda, kar so ga doslej prehodili. Ta majhen presledek gozda, če je sploh zaslužil to ime, ni bil niti pašnik, niti poštena jasa. Neprijetna skalnata stena s čudnimi luknjami se je dvigala na eni strani, vendar ni bila tako visoka, kakor v nebo segajoči bori, ki so se s svojimi vejami ob njo drgnili. Skozi globel je žuborel potoček, ki je skakal preko tako čudno oblikovanih kamnov in skal, da je na različnih mestih v bližini bilo slišati iz njega različne čudovite glasove; tu je pel z visokim glasom, tam usmerjeno melodično in na enem mestu v votlih, skrivnostnih, globokih glasovih, ne glasno, a vendar nenavadno prodirno.

»Strahovit kraj, moram že reči«, je pripomnil Shady Jones nezadovoljno.

Majhna pobuda k veselejšemu razpoloženju, ki jo je povzročila ustreleto nadležnega Riggsa, ni trajala do tega večernega taborišča. Ves razgovor tolovajev se je omejeval na najnujnejše in izražali so se polglasno, v kratkih besedah. Ta kraj je silil ljudi k molčnosti.

Wilson je izkazoval dekletu skoraj iste usluge kakor prejšnji večer. Le svetoval ji je, da se ne sme izgladovati; jesti mora, da si ohrani svoje telesne moči. Ubogala ga je, čeprav jo je to stalo precejšnjega premagovanja.

Iz naših krajev

TRBOVLJE

Silno neurje je divjalo nad revirji dne 16. t. m., ki tudi ni prizaneslo Trbovljam. Nad Trbovljami in okolico se je utrgal oblak. Trboveljska in njeni pritoki so se na mah spremenili v reke in hudournike, ki so napravili silno opustošenje. Drevesa, tramovi, mostovi, ograje, nič ni moglo odoleti tej strašni vodni sili. Trboveljska je na nekaterih mestih dosegla pet metrov nad normalo in se razlila po poljih in travnikih, pa tudi kar po glavni cesti, ki vodi ob strugi potoka. Iz nekaterih hiš so morali reševati ljudi z vrvmi. Ga jih ni zalila in odnesla voda. Škoda je velika in prizadete so močno tudi revne rudarske rodbine.

HRASTNIK

Strašne nevihte nad našo dolino. Silno neurje je divjalo dne 16. t. m. med 4. in 5. uro popoldne nad gornjim delom Hrastnika. V sled silnega naliva je potok Boben v kratkem času narasel in stopil iz struge, vodostanj pa se je dvignil skoro za en meter nad normalo. Tako razbesnel je prinašal in odnašal s seboj vse mogoče predmete, deske, hlode, izravana drevesa itd. Tu in tam je voda izpodjedla in delno porušila tudi oporno zidovje ob potoku ter odnašala zemljo. Zlasti so trpela regulacijska dela, ki so se mestoma prav slabo izkazala. V sled preplitvih temeljev je voda zidove enostavno izpodjedla, nakar se je vse obzidje sestoječe iz zloženih kvadrov sesulo v potok, mestoma pa pokvarilo tako, da so potrebna nujna popravila. Če omenimo, da regulacijska dela potoka Bobna niso niti izvršena do kraja, medtem ko se dovršeno že ruši, se upravičeno bojimo, da še ne bomo kmalu dočakali konca regulacije. Škoda denarja za tako opravljeno delo. Škodo imajo tudi kmetje, zlasti v Čečah in okolici, kjer je žito, ki zori po njivah, čisto poleglo. Škoda je torej dovolj občutna. Zanimivo je, da potok Brnica, ki se izliva v Boben v sredini Hrastnika, ni niti najmanj narasel, voda v njem pa se je komaj skallila.

Obisk v počitniški koloniji

Ob vznjožju naših številnih, lepih planin in gričev leži prijazna vas Rečica nad Laškem. V gornjem delu doline, prav pod Kalom in Mrzlico ter Smohorjem, pa je sezidano novo šolsko poslopje, nekaj desetnih metrov proč pa sušilnica za sadje. Tamkaj letuje letos prvič 50 hrastniških otrok obojega spola. Za prenočišča služijo šolski prostori, ločeni za dečke in deklice. Kuhinja pa je dobro urejena v omenjeni sušilnici.

Veseli živ zav že od daleč razodeva, da vladata tamkaj radost in zadovoljstvo. Pa kakaj bi tudi ne, saj je tako odob »Unije za zaščito otrok«, kakor tudi uprava občine Hrastnik-Dol poskrbela, da mladim tabornikom ničesar ne manjka. Nudita jim vse, kar jim v danih okoliščinah pač moreta. Za vsakega je dovolj zdrave in tečne hrane, vodo, sonce in zrak pa nudi narava po mili volji.

Le opoldne, po južini, je odrejen počitek do 3. ure. Za mnoge, ki tega niso vajeni, je to menda najbolj boleče. Če še tako tiho pogledaš v njihovo »spalnico«, že se dvigne deset, dvajset glav, droben glasek pa te rahlo vpraša: »Bo kmalu...?« V svrhu poučnega razvedrila pa se prireajo tudi krajši izleti, tako n. pr. na Smohor in drugam. Za zdravje kolonije skrbi zdravnik, ki se zgleda tam od časa do časa. Vodstvo kolonije poskrbi, da vsa navodila izvrše, kakor tudi sicer vzorno skrbi za red, snago in higijeno. To dokaj odgovorno nalogo vrše štiri gđ. učiteljice, ki so v ta namen prostovoljno žrtvovala polovico svojih počitnic. Med njimi in otroci vlada prava vzajemnost. Nič jih ne loči. Skupaj so pri jedi, igri in počitku. Ako bi bilo lepo vreme trajnejše, bi ne bilo gotovo nikomur niti malo dolgčas.

Vsem želimo še nadaljnje prijetno bivanje v prosti naravi in pričakujemo, da bo uspeh letovanja vsestransko zadovoljiv.

Opazovalec.

ZAGORJE OB SAVI

Strašno neurje. V torek popoldne je zadela Zagorje in okolico vremenska katastrofa, kakršne ne pomnijo najstarejši ljudje. Že ob 2. uri popoldne se je potemnilo nebo s težkimi oblaki in vsi smo pričakovali hujšo nevihto. Vendar ta je šla mimo nas, brez vsake večje škode. Kmalu po 4. uri popoldne pa se je zopet potemnilo nebo s težkimi oblaki, kmalu za tem je prihrumel vihar in vrlil se je dež kakor iz škafa. Naenkrat je voda pridrla s hribov v dolino in že so bili zamašeni vsi kanali. Ob potokih je voda pobrala ves dosegljiv les, podrli brvi in mostove in vdrla čez polja in vrtove. Ta naliv je trajal okrog trideset ure. Opustošenje in škoda, ki jo je napravila voda, ki je valila s seboj zemljo, kamenje in les po poljih, vrtovih, hišah in cestah je ogromna. Ob priliki pa se je tudi pokazalo, kje so bile napravljene napake pri regulaciji, katere so obseg katastrofe še povečale in ki jih bo občina morala odpraviti.

JESENICE

Draginjske doklade pri »Kranjski industrijski družbi«

Poročali smo že o draginjskih dokladah, ki jih je delavstvo pri KID, zahtevalo vsled draginje, ki dan za dnem narašča. Po dolgih razpravah je delavstvo koncem preteklega meseca doseglo precejšen uspeh pri draginjskih dokladah ter je bila tedaj sklenjena tudi tozadevna kolektivna pogodba med vsemi štirimi strokovnimi organizacijami in podjetjem KID. Ta kolektivna pogodba je uredila draginjske doklade za dobo do konca maja t. l. ter od junija t. l. dalje. Delavstvo je doseglo precej več kakor je predlagala tovarna, dasi ni doseglo toliko, kolikor bi bilo potrebno, da izenači zmanjšanje na zasluzku vsled draginje.

MARIBOR

Cesto Maribor-Fram še ne bodo pričeli modernizirati. »Slovenec« poroča, da so nastale zopet neke težave pri modernizaciji ceste Maribor-Fram. Nekateri odborniki, ki so bili določeni za tehnične vodje gradnje te ceste so bili odpoklicani k vojakom, zato odbor sedaj ni popoln, imenovanje novega tehničnega vodstva pa bi se najbrže preveč zavleklo, ker more imenovanje izvršiti samo gradbeni minister dr. Krek, potrditi pa bi ga morala še glavna kontrola. Proračun je bil izdelan že lani, medtem pa so se cene materialu in mezdah zvišale. Delavci morajo dobiti din 4,75 na uro, dočim so v proračunu predvideli samo din 4 na uro. Zmanjkalo pa je tudi takozvanega mehiškega asfalta in se dobi sedaj le še romunski asfalt, ki pa je sedaj tudi dražji in slabši od mehiškega. Poleg tega navaja »Slovenec« še razne druge težave, ki so nastale v zvezi z gradnjo te ceste. — Ker je »Slovenec« gotovo najbližji krogom, ki odločajo o gradnji, ni povoda, da bi ne verjeli njegovim navedbam in je zato verjetno, da se z modernizacijo ceste še vedno ne bo pričelo, vsekakor pa ne letos, dasi je svojčas baš »Slovenec« tako zatrdjeval.

Ponovno pa moramo poudariti, da je vprašanje modernizacije ceste in to ne samo od Maribora do Frama, neodložljivo ter nujno potrebno. Cesta bi se morala popraviti vsaj do Slov. Bistrice, ker bodo sicer sledile nove prometne nesreče, ki bodo morda terjale še več smrtnih žrtev, kakor avtomobilska nezgoda polkovnika Božoviča minulo nedeljo. Znano je, da so ponekod v naši državi kljub težkostem, ki jih je objavil »Slovenec«, vendar je gradnjo nove ceste, zato bi se ne smelo zavlačevati z gradbenimi deli na imenovani cesti, ki je modernizacije oz. popravila nujno potrebna.

Seja mestnega sveta, ki se je vršila minulo sredo v mestni posvetovalnici, je trajala le par minut. Po poročilu predsedstva, je mestni svet poslal čestitke dr. Korošcu, ki je bil imenovan za ministra prosvete, nato pa izvolil poselnika Ivana Velkera za volilnega moža mariborske mestne občine pri volitvah v kmetijsko zbornico. Končno je bil še pogojno določen znesek din 60.000 podpore počitniški koloniji na Pohorju, če bo banovina ta znesek vrnila mestni občini.

Kandidati za praktične učiteljske izpite na tukajšnjem državnem učiteljskem morajo predložiti prošnje po uradni poti do 30. septembra t. l. Prvi izpiti se bodo pričeli dne 10. oktobra.

Sprejem v I. letnik državne učiteljske šole. Ministrstvo prosvete je odločilo, da se more v I. letnik vpisati 35 učencev in 35 učenk. Prošnje naslovljene na ravnateljstvo in kolikove z državnim kolekom za din 10, je treba predložiti do 14. avgusta 1940. Priložiti je treba rojstni list in izpričevalo o opravljenem nižjem tečajnem izpitu (absolventi meščanskih šol izpričevalo o odlično ali prav dobro opravljenem završnem izpitu). Glede zdravja in poslušnosti se bodo posilili pregledali v sredo, dne 28. avgusta. Absolventi meščanskih šol bodo opravljali sprejemni izpit iz slovenščine 29. avgusta (pismeno) in 31. avgusta (ustno); znati je treba snov, kakor je predpisana za prve štiri razrede gimnazij. Začetek vsak dan ob 8. uri. — Ravnateljstvo.

Redni letni občni zbor »Ljudske samopomoči« se je vršil minulo nedeljo. Zadruga ima nad 7 tisoč članov. Bilanca pa izkazuje nad 37 milijonov dinarjev prometa in znaša aktiva čez 8 milijonov dinarjev. Kakor je bilo razvidno iz poročil funkcionarjev, se ta zavarovalna zadruga v vsakem oziru lepo razvija in izkazuje od leta do leta lepši napredek. Zadruga posluje v svojih lastnih prostorih na Aleksandrovi cesti, kjer poseduje dve veliki stanovanjski hiši.

Zadrugo obrtniškega in vajeniškega doma so te dni ustanovili mariborski obrtniki.

Stavbena zadruga »Naš dom« je, kakor smo že poročali, najela opekarno v Požegi pri Račah in pričela dobavljati opeko članom zadruga. Ta opeka je baje prvovrstne kakovosti in jo člani dobijo po znatno nižjih cenah kakor drugod.

Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZD in njihovim upravičenim svojcem vrši v neodložljivih primerih in v odsotnosti pristojnega rajonskega zdravnika v nedeljo, dne 21. julija 1940 g. dr. Lovrec Rudolf, Maribor, Strossmajerjeva ulica št. 8.

Januš Golec v »Jutru«. V veliki presenečenju javnosti, je prineslo petkovo »Jutro« ve-

lik oglas, v katerem priporoča urednik »Slovenskega Gospodarja«, znani pisatelj in duhovnik, bivši vojni kurat Januš Golec, neko svojo knjigo. Kakor je znano, vodi »Slovenski Gospodar« najbolj neizprosno boj proti Jutrovcem in radi tega res preseneča, da gospod Golec inserira svojo knjigo v tem liberalnem in »brezverskem« dnevniku.

Bivši poveljnik policijske straže v Mariboru Franc Finžgar, ki je bil dalje časa na dopustu, je sedaj upokojen.

Skupina otrok, ki se je nahajala na letovanju R. K. v Kaštel-Lukšiču se bo vrnila v torek, dne 23. t. m. z osebnim vlakom ob 17.14 uri. Roditelji naj pridejo po svoje otroke ob navedenem času na glavni kolodvor.

Na meji je ustrelil stražnik 40 letnega brezposelnega mehanika Sostarja Ivana iz Studence pri Mariboru, ker ni obstal na ponovni poziv vojaka. Sostar je vodil preko meje nekoga dalmatinskega krošnjara, ki je hotel v Nemčijo po svoj denar, katerega ni smel vzeti s seboj, ko je moral lansko leto zapustiti Nemčijo.

Z mošta je skočil v Dravski ulici minuli četrtek trgovski potnik V. P. Pri padcu je zadobil težke notranje poškodbe in obležal na cesti. Reševalci so ga odpremili v tukajšnjo splošno bolnišnico.

Poskus samomora je izvršila neka hišna pomočnica na Tržaški cesti. Izpila je večjo količino octove kisline. Ker so jo nemudoma prepeljali v tukajšnjo splošno bolnišnico, se je zdravnikom posrečilo, da so ji rešili življenje.

Pri kopanju je utonil 28 letni delavec Josip Melhar iz Ostrožnega. Kopal se je na desnem bregu Drave in njegovega trupla še niso izsledili.

Nenadne smrti je umrla 15 letna hčerka kotlarja drž. žel. Josipa Pristovnika v Dragučovi pri Sv. Marjeti ob Pesnici. Kakor že poprej večkrat, se je minuli torek opoldne vlegla na svišli, kjer jo je našel kmalu potem njen 7 letni brat mrtvo. Oblosti preiskujejo, kaj je vzrok zagonetne smrti mlade deklice.

Kradejo. Svojemu stricu, ki služi za hlapca pri Sv. Križu, je odnesel 20 letni Franc Namestnik preko 5000 dinarjev prihrankov. — Neka 14 letna deklica pa je ukradla gostilničarki Jelen na Tezmem preko 7000 dinarjev iz omare. Deklica je denar izročila mlajšemu bratcu, ki je zbežal z njim in ga med potjo odvrnil. Otroci so žrtev socialnih razmer.

SLIKE ZA LEGITIMACIJE izvrši takoj FOTO JAPELJ, gosposka 18-1.

V parku je godba

V vrtovih dozorevajo marelice. Med zelenim listjem se smehljajo rdeče-rumeno in pod njihovo težo se upogibajo veje. Na oknih žare v soncu pelargonije. Zenski svet prihaja na ulice vsak dan bolj pester, obleke so tanje in tanje in od dne do dne krajše. Saj sonce, zrak in svetloba nam dajejo zdravje. Po izloženih oknih vabijo napisi: Zvečer promenadni koncert.

V mraku že težko dihašo stanovanja, čeprav so okna na široko odprta. Od vseh strani huti naš svet v park, pod hladne kovanje. Tam se sedaj izživlja tudi hrepenenje mladosti. Jarka luč trepetajo izpod stropa paviljona nad uniformiranimi muzikanti. Kapelnik je ves razgiban, da izzbavi s taktirko instrumentom najnežnejšo milino in sočno zvočnost. Tedaj utihne celo šepetanje s temnih klopi, saj drugače od mehke poletne noči raznežene duše ne bi zajele melodije lovskih rogov, ki rahlo zvone, kot odmev tam onostran paviljona, za grmčevjem: »Ker so čule pesem mojo...«

Samo vodomet na s trsiko obraslem otočku sredi ribnika pošilja curke vode kviku in bel labod se majestetično zibljejo na vodni gladini, razsvetljeni od električne luči nad ribnikom.

Ob strani, pod visoko staro vrbo stojita dva, ki sta že davno stopila v jesen življenja, negibno roko v roki, tesno naslonjena drug na drugega. On v obrabljeni in že obledeli tovarniški obleki, ona z obnošeno ruto na glavi, nagubanih lic in čel uživata melodije naših domačih pesmi.

Malo dalje stoji gruča starih znancev, naših železničarjev, mlajših vpokojencev, vsi smo ponosni na svojo godbo. Ančka iz pisarne. Štefka in Hani iz tovarne. Mi vsi, ki imamo še dušo in srce, ljubimo svojo godbo in smo ji hvaležni za te lepe in mehke večere pod kovanjem. Naša je pesem, pa naj si jo ustvari kdorkoli in naj jo že igra katerikoli.

—n.

LESCE

Mezdno gibanje v tovarni verig

Zaradi naraščajoče draginje je delavstvo tovarne verig po svojih predstavnikih dne 8. julija vložilo pri podjetju predlog za povišanje draginjske doklade. Zadnje mezdno gibanje v decembru, zaključeno v januarju t. l., je prineslo precejšnje razočaranje, to pa zaradi tega, ker je bil sporazum vezan za dobo šestih mesecev in nam je onemogočil vsako akcijo za vzporedno povišanje prejemkov, napram iz dneva v dan naraščajoči draginji življenjskih potrebščin. Če primerjamo povišek, dosežen v januarju, ki je znašal za delavca povprečno din 100 na mesec na eni strani, na drugi strani pa porast skupnih življenjskih stroškov, ki so po podatkih »Indeksa« od septembra lanskega leta do maja letošnjega leta višji za 34,26 odst. in temu še dodamo dvig cen življenjskih potrebščin v juniju in juliju, tedaj naši naslednji predlogi vsekakor ne presegajo narasle draginje:

1. za vsakega delavca(ko) povišek din 2 na uro;
2. za ženo delavca draginjska doklada din 200 na mesec in
3. za vsakega otroka do 14 leta din 80 na mesec.

Dne 10. julija je podjetje obvestilo obratne zaupnike, da ne more biti govora o predloženem povišanju draginjskih doklad, ker je bil sporazum sklenjen v januarju na podlagi uredbe 15. odst. 5. zakona o minimalnih mezdah, ki določa enomesečno odpoved. Ker pa gre tukaj samo za vprašanje zvišanja prejemkov kot logična posledica nastalih razmer, se nam zdi odgovor na naše predloge samo oviranje in zavlačevanje, ker se še dobro spominjamo, v kakšnih okoliščinah je bil omenjeni sporazum sklenjen.

Da bo pa podružnici SMRJ, oz. njenim predstavnikom mogoče uveljaviti upravičene predloge, je dolžnost slehernega delavca(ke), zaposlenega v omenjenem podjetju, da se organizira. Nepopravljivo krivico dela vsemu delavstvu, kdor stoji izven organizacije. Dotičnike bi lahko primerjali s kumavico, ki čaka samo na to, da se okoristi na račun drugih. Sodrugi(-ice), imamo še nešteto vprašanj, ki jih bo treba rešiti, potrebna pa nam je predvsem ta zavest, da je pri reševanju skupnih interesov uspeh samo v skupnosti.

Precejšnje število delavcev in delavk spada po kolektivni pogodbi v višjo kategorijo. Pri zadnji intervenciji zaradi 25-tih delavcev in delavk, ki jim po pogodbi pripada višja kategorija, so zaupniki dobili odgovor, da to spada k draginjskim dokladom. Vemo pa vsi dobro, da je bila kolektivna pogodba sklenjena v povsem normalnih časih v letu 1935, da je to stvar zase, draginjske doklade kot take, kar beseda sama pove, so pa popolnoma drugo vprašanje.

Sklenimo vrste!

Zavedni kovinarji.

KRANJ

Protituberkuozni dispanzer. Ordinacije v dispanzerju se radi počitnice ne vrše od vstevšega 21. julija do vstevšega 10. avgusta. Nujni slučaji in bolniki, ki prejemajo pnevmotoraks, naj se v tem času oglasijo na Golniku in sicer vsako sredo ali soboto dopoldan.

LAŠKO

Smrtna kosa. Dne 17. julija popoldne se je bliskovito razširila po mestu žalostna vest, da je preminul po daljši mučni bolezni komaj 29 letni Stanko Trbovc. Pokojnega je več let mučila težka zavratna bolezen. Služboval je par let pri železnici, nato pa nad 3 leta v tovarni »Lava« v Laškem. Okrog 6 mesecev je bil radi boleznimi priklenjen na dom. Poročen je bil komaj 2 leti ter zapušča užaloščeno vdovo go. Veroniko in enoletnega sinčka Slavka. Zelo agilno se je udeleževal tudi v domači gasilski četli, ki ga je spremlja v petek popoldne ob 5. uri na večno njivo v Laškem. Mlademu proletarcu bodi lahka domača zemlja, vdovi in sinčku pa izrekamo naše najgloblje sožalje!

Svarilen vzgled. Prejeli smo pismo nekega kurjača, v nekem mlinu, ki nam razodeva usodo trpina, ki je v svojem življenju samo garal pa premalo mislil na starost in na to, da človek pri delu lahko postane invalid. Mož je med vojno, od leta 1914 pa do leta 1919, stregel z dvema drugima kurjačema 7 parnih kotlov. Težko delo je črpalo njegove življenjske sile. Ves premočen od dela, si je na preprihu — ker je bilo treba imeti noč in dan, poleti in pozimi odprta vrata ter okna v kurilnici radi pomanjkanja pravilne ventilacije — nakopal revmatizem. Toda mož je delal naprej in naprej. Prišel je k novemu gospodarju, toda kakor izgleda iz dežja pod kap. Razen brige za kotlarno ima sedaj še to dobroto, da mora prenašati težke vreče na svojih upognjenih plečih in se plaziti po stopnicah s svojimi težkimi nogami. Revmatizem pa je čez dalje hujši, bolečine neznosne. Kadar leže spat, se odene v štiri odeje, pa se še ne more ogreti. Ako ne bo šel v toplice, pravi, da ga bo konec. Ne vemo, ali je mož zavarovan ali ne. Piše namreč, da naj predložimo njegovo pismo sodišču, ki naj odloči, da bo šel lahko na račun delodajalca v toplice. Kolikšna nevednost! Tako more pisati samo človek, ki ne pozna nobenih socialnih zakonov in ki mu je misel na organizacijo docela tuja. Kakšen je bil smisel njegovega življenja? Njegovo življenje je imelo smisel samo za druge, ki so ga izkoriščali in ga, kakor vidimo tudi pošteno izkoristili, izželi kot citrono. Objavljamo to žalostno zgodbo, v svako vsem onim nezavednim in lahkomišelnim!

Velika razprodaja

manufakturnega blaga 20-30% ceneje od znano nizke stare cene.

Zato pohitite vsi v . . .

Ne zamudite prilike, dokler zaloga še traja!

Češki magazin

Maribor

Japonska, Anglija in Zedinjene države

Anglija je pripravljena na sporazum na Daljnem vzhodu.

Japonska vlada se pogaja z angleško vlado glede prepovedi prevoza orožja in materijala, ki služi v vojne svrhe preko Birme na Kitajsko, ki je pod vladno Čankajška.

V angleškem parlamentu je izjavil ministrski predsednik Churchill, da Anglija ne bo več dovolila izvoza orožja, municije, bencina, avtomobilov in železniškega materijala na Kitajsko preko Birme. Toda ta dogovor z japonsko vlado je le začasen. Angleška vlada je že leta 1939 sporočila kitajski vladi, da bi bila pripravljena odrediti se vsem izrednim pravicam na Kitajskem, opustiti svoje koncesije in skleniti s Kitajsko pogodbo po načelu enakosti. Anglija je pripravljena na tej podlagi sodelovati s Kitajsko in Japonsko. Toda ta vprašanja je pripravljena urediti na miren način, nikdar pa ne pod pritiskom pretenj z vojno.

Kaj pravi Čankajšek?

Maršal Čankajšek pa pravi, da bo Anglija izgubila prijateljstvo kitajskega naroda, ako bo pristala na zahteve japonske vlade. Razen tega bi popustljivost Anglije samo povečala apetit japonskega režima, da popolnoma prežene angleški vpliv iz Azije.

Zedinjene države zahtevajo politiko odprtih vrat na Kitajskem

Vlada Zedinjenih držav pravi, da smatra zaprtje »burmske poti v Čun-

king« kot neupravičeno oviranje ameriškega prometa s Čankajškovo Kitajsko, podobno kot japonski pritisk na francosko Indokino, kot proti ameriškim interesom naperjeno dejanje.

Zaostrenje spora z Zedinjenimi državami.

Med tem pa se zaostrojuje položaj med Zedinjenimi državami in Japonsko. Ko je zadnjič prišlo do spora radi aretacije japonskih orožnikov v ameriški koncesiji v Šangaju, so japonski generali podvzeli protikupe. Eden izmed teh protikupe je, da se morajo popisati vsi ameriški državljani na Kitajskem.

Drugi ukrep, ki je naperjen proti Zedinjenim državam, pa je ta, da je Japonska proglasila blokado največjih kitajskih luk, ki so vse v njeni posesti. Kljub temu je prepovedala vsem tujim ladjam, da plujejo v te luke. Zedinjene države pa zahtevajo na Kitajskem režim odprtih vrat, zato bodo na ta japonski ukrep najbrže na svoj način reagirale. Japonska bo prej ali slej sprožila novo vojno na Daljnem vzhodu, ki bo med njo in državami, ki imajo tamkajšnji bošiš svoje kolonije, ali pa druge svoje interese. —

130.000 granat mesečno izdeluje za angleško armado samo ena ameriška tovarna, je izjavil včeraj v spodnji zbornici v Londonu lord Wulston. Tudi sicer se izvršujejo vsa angleška naročila v pospešenem tempu v ameriških tovarnah.

Razno

Vojaška služba in članske pravice pri OUZD. Na prošnjo OUZD-a v Ljubljani objavljamo: »Zakon o zavarovanju delavcev določa, da za časa orožnih vaj delavčev članstvo pri OUZD ne preneha in da se zavarovalni prispevki za ta čas ne plačajo. Razen tega določa, da se čas vojaške službe zavarovaneu vračunava v pokojninska leta, čim je bilo zanj vplačanih vsaj 50 tednov pokojninskih prispevkov. Da more OUZD zaradi gornjih določb po eni strani pravilno predpisati zavarovalne prispevke, oz. jih za čas delavčeve orožne vaje odpisati po drugi strani pa delavčev vojaško službovanje vpoštevati v pokojninsko dobo, je potrebno, da delodajalci in delavci z vojaškimi listinami ali od občine overovljenim prepisom ali izpisom prijavijo OUZD-u od katerega dne in do katerega dne je član služil orožne vaje ali vojaško službo vobče. Podrobna navodila za to je OUZD objavil v svojem listu »Delavsko zavarovanje« št. 7, ki ga morejo zainteresirani dobiti brezplačno pri poslovalnicah Okrožnega urada.«

Odziv na klic: Več otrok! V Gaberju pri Prekmurju je zanosilo neko 15 letno dekle. Ko sta oče in mati to odkrila, sta najprej pretepla hčerko do nezvesti, nato pa je nečloveška mati pograbila sekuro in hčerko ubila. Zalostno, toda resnično. — V Črenšovcih pa je neka sezonska delavka, mlado dekle, ki je prišla iz Francije, porodila dete na njeni in ga zadavila. Stori la je to iz strahu in strahu.

Bivšega vojnega ministra so okradli v Rogški Slatini. V Rogški Slatini je bil na letovanju bivši vojni minister v Stojadinovičevi vladil Peter Pešič. Z ženo sta stanovala v hotelu »Aleksandrov dom«. Ko sta bila odsotna, se je v njuno sobo splazil vlomilec, ki je zakoncem odnesel denar in nakit v vrednosti 150.000 dinarjev. Koliko ljudje jemljejo s seboj na letovanju!

Ladja »Vardar« se je potopila dne 18. julija v splitskem pristanišču med raztovorjenjem 13 vagonov eternita. Pri Senju za se je potopila ladnja »Providnost«. K sreči so mornarji ostali živi in zdravi.

Zamenjava kovancev. Oblasti opozarjajo, da bodo 10 dinarski kovanci dne 31. avgusta t. l., 2 dinarski in 50 parski kovanci pa 16. avgusta prenehali biti zakonito plačilno sredstvo. Vsak naj v svojem lastnem interesu do tega roka zamenja stare kovance.

V Budimpešti so priredili slavnostni sprejem jugoslovanskemu letalu, ki je včeraj otvorilo letalsko zvezo z Beogradom.

Uradni tečaj funta je s posebno uredbo angleške vlade določen. Odslej bo imel funt namram ameriškega dolarja stalen tečaj in bo petiral samo po oficijelnem tečaju enako v Londonu, Curihi in New Yorku. Ta tečaj bo tudi merodajen za plačila Anglije v inozemstvu.

Poslušanje tujih radio oddajnih postaj v Nemčiji še vedno prepovedano. Kakor poročajo nemški listi, je v Nemčiji še vedno prepovedano poslušanje tujih radio oddajnih postaj. — Nekateri ljudje so namreč po zmagi nad Francijo mislili, da je zopet dovoljeno poslušati tuje vesti. To pa je popolnoma zmotno nazoranje in bo vsak, kdor bo poslušal tuje radio postaje, zelo strogo kaznovan.

Londono radio je med svojimi poročili o nemških ujetnikih javil pred-

včerašnjim, da je prišel v angleško ujetništvo tudi nemški letalec iz Marije Zile na Koroskem. Napovedovalec je javil pristno slovensko ime ujetnika.

Radi razmerja s poljskim ujetnikom je bila obtožena pred sodiščem v Schleswig-Holstein neka nemška žena Rehderova iz Meldorfa, ki se je spozabila tako daleč, da je pisala temu Poljaku ljubavna pisma, ga vabila v svoje stanovanje in mu dajala celo darila. Državni pravdnik je predlagal kazen 2 in pol leta ječe, a sodišče je samo povišalo kazen in obtoženo obsodilo z ozirom na obtežujoče okolnosti na 3 leta ječe, ker je omadeževala čast nemške žene. (DNB.)

Tiralico za pobežlimi Poljaki, ujetniki, ki so ušli iz zapora sodišča v Klatovih, je izdalo tamonjske sodišče. — Ušla sta poljska ujetnika J. Myczyzka in Jan Kowalski. Tiralica ju točno popisuje in naveda, da govorita poljski in deloma nemški.

Budimpešta se pogaja. Iz Budimpešte javlja DNB, da so v teku gospodarska pogajanja s Češko in Finsko, od koder bodo Madžari dobivali celulozo, izvažali pa živino.

V Sofiji je bil včeraj sprejet v avdienci pri kralju Borisu novi sovjetski poslanik, pri čemur so bili izrečeni priložnostni nagovori.

Elektrarna v Galacu v Romuniji je zletela v zrak. Policija išče krivce. V Romuniji se je zadnje dni izvršilo tudi več drugih sabotažnih aktov.

9000 cisternskih vagonov je zasegla romunska vlada in bo odslej morala dobiti vsaka inozemska tvrdka posebno dovoljenje za uporabo cistern.

400 letnica obstoja jezuitov poteče letos. — Ustanovitelji družbe je bil francoski plemič Ignacij de Loyola. Člani jezuitskega reda so se posvetili znanosti, vzgoji klerikov in plemstva ter se odlično udejstvovali v dobi inkvizicije v Španiji ter v protireformacijskem boju. Jezuiti so često vodili cerkveno politiko, pa tudi v državni politiki so si znali pridobiti vpliv. Papež Klemen XIV. je l. 1773 razpustil jezuitski red. Po 41. letih ga je nato Pij VII. zopet dovolil. O jezuitih je izšlo mnogo literature, največ izpod peresa njihovih nasprotnikov, ki so vodili z jezuiti v vseh časih in prilikah ogorčene boje.

Japonska cenzurira poljube. Cenzurni urad za filme iz Tokija poroča, da je v preteklem letu cenzuriral 1365 filmskih scen iz evropskih in ameriških filmov, ker se tam ljudje poljubljali. To smatra japonska cenzura kot skrajno pohujšljivo in nemoralno. Reuterjev poročevalec dodaja k temu, da je za Evropeice to cenzuriranje skrajno neumljivo, ko se istočasno Japonci brez vsakega zgražanja kopelijo moški in ženske skupaj po vseh javnih kopališčih brez kopalne obleke, torej nagi.

»Sovraštvo med narodi je čisto posebna zadeva. Na najnižji stopnji kulture je najmočnejše in najizrazitejše. Je pa tudi takšna kulturna stopnja, ko to sovraštvo popolnoma izgine in takrat se zdi, da je sreča ali nesreča sosednega naroda naša zadeva. Takšna kulturna stopnja bi prijela moji naravi...«

Goethe

„Več tisoč prošelj čaka...“

Ni denarja za podpore onemoglim delavcem.

V »Delavski Politiki« št. 79 z dne 13. julija 1940 ste pod gorenjim naslovom priobčili članek, v katerem navajate, kako dolgo onemogli in ostareli delavci čakajo na rešitev prošelj za onemoglostno ali starostno podporo, katere rešuje Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Naprošam Vas, da k temu članku priobčite naslednja pojasnila:

Na podlagi »Pravilnika o zbiranju in uporabljanju podpornega sklada za onemoglost in starost« (Službeni list kraljevske banske uprave dravske banovine 44. kos z dne 1. junija 1938) se pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu zbira

podporni sklad

za onemoglost in starost, ki je del imovine zavarovalne panoge za onemoglost, starost in smrt. V ta podporni sklad se odvaja prvih pet poslovnih let po 6 odst. na leto od predpisanih prispevkov za onemoglost, starost in smrt. — Prvih pet poslovnih let štejeemo od 1. 9. 1937, ko se je pričelo izvajati zavarovanje za onemoglost, starost in smrt, do 31. decembra 1942. leta. Ako računamo kot povprečen letni predpis prispevkov za onemoglost, starost in smrt 21 milijonov dinarjev, se dodeli podpornemu skladu letno din 1.200.000, oziroma mesečno din 105.000. Glasom člena 2., odst. 3. »Pravilnika« se sme od prispevkov, določenih za podporni sklad, uporabiti največ ena tretjina za specialno zdravljenje prosilcev, katerega namen je, da se »prepreči pojav onemoglosti, oziroma, da se onemogli zavarovaneu usposobi za pridobivanje« (čl. 10 Pravilnika). Iz tega sledi, da odpade na onemoglostne in starostne podpore din 70.000 mesečno, din 35.000 mesečno se pa more uporabiti za specialno zdravljenje. — Ker so bili zelo redki slučajji, pri katerih bi specialno zdravljenje doseglo namen, določen v »Pravilniku«, je Okrožni urad predlagal Osrednjemu uradu, naj se čim višji znesek uporabi za onemoglostne in starostne podpore.

Osrednji urad v Zagrebu je osvojil stališče Okrožnega urada.

V letih 1938 in 1939 je samo pri Okrožnem uradu v Ljubljani vložilo 2119 prosilcev prošnje za onemoglostno oziroma starostno podporo. Od teh 2119 prošelj je OUZD odklonil 857 prošelj, ker prosilci niso imeli pogojev, določenih v členu 4. »Pravilnika«. Osrednjemu uradu v Zagrebu je bilo predloženih v rešitev 1258 prošelj. Štiri prošnje so v rešitvi pri OUZD, ker prosilci še niso predložili vseh dokazil (kljub večkratnim pozivom).

Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu je doslej ugodno rešil 851 prošelj za področje OUZD v Ljubljani. Skupni mesečni znesek dovoljenih onemoglostnih oziroma starostnih podpor znaša din 105.165,20. Iz tega sledi, da je Osrednji urad v Zagrebu uporabil celoten

znesek, ki mu je na razpolago za onemoglostne in starostne podpore na podlagi določb »Pravilnika«. Ako računamo, da nekaj prosilcev odpade vsled smrti (povprečno 20 letno), more ta izpad nadomestiti Osrednji urad s tem, da na podlagi razpoložljive vsote ugodno reši prošnje, katerih še ni odklonil.

Pri Osrednjem uradu je danes nerešenih še 378 prošelj za onemoglostno ali starostno podporo. V smislu določb Pravilnika bi mogel Osrednji urad vse te prošnje odkloniti, ker so razpoložljiva sredstva že porabljena. Ako jih do danes še ni odklonil, sledi iz tega, da poskuša najti možnost, kako bi ugodno rešil vsaj prošnje najpotrebnejših. Mnogo predlogov, načrtov itd. je bilo tozadevno že podanih. Sedanje razmere pa so vsaj doslej vse načrte zavrgle.

Iz gorenjih podatkov lahko uvidite, da sta tako Okrožni urad kot Osrednji urad morala izvršiti ogromno delo pri reševanju prošelj za onemoglostne in starostne podpore. Če so se delavci pri ostalih OUZD enako poslužili svojih pravic, lahko izračunate, koliko prošelj je bilo vložjenih, če upoštevate, da ima OUZD v Ljubljani eno sedmino članstva, ki je včlanjeno pri Osrednjem uradu.

Ugotovljamo, da je Podporni sklad precej ublažil bedo onemoglih in ostarelih delavcev v Sloveniji, ker se mesečno nakazuje teh podpor nad 100.000 dinarjev. Nemogoče pa je, da bi zavarovalna panoga za onemoglost, starost in smrt odpravila vso bedo in ustregla vsem prosilcem, dokler znaša prispevek za to panogo samo 3 odst. zavarovane mezde.

Da preprečimo nevednost, ki se navaja v rečenici: »Delavci so plačevali prispevke, sedaj pa ne dobe podpore«, ugotavljamo samo, da se je zavarovanje za onemoglost, starost in smrt pričelo izvajati šele 1. septembra 1937. leta in da pred tem časom noben delavec ni ničesar prispeval za to panogo zavarovanja. Podporni sklad se dobiva iz prispevkov, ki jih plačujejo delavci in delodajalci šele od 1. septembra 1937 dalje.

Iz gorenjega je razvidno, da niti Okrožni urad niti Osrednji urad ne nosita krivde, da ne morejo biti ugodno rešene vse prošnje za podporo, ker pač pozitivna zakonodaja tega ne dopušča. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani.

Ravnatelj: Dr. Joža Bohinjec, l. r.

Prinašamo gornji sestavek s pripombo, da naj bi Osrednji urad za zavarovanje delavcev vsaj na kratko sporočil prizadetim prosilcem po dopisnici, kaj je vzrok, da se njih prošnje ne rešijo. Vsebinska gornjega sestavka pa ponovno potrjuje nujnost naše že večkrat iznesene zahteve: za socialno zavarovanje naj prispeva država, kakor je to v drugih državah že davno uvedeno. Op. ur.

Iz Češke

Omejitev vožnje ob nedeljah. Ministrstvo prometa je izdalo stroge odredbe, da se morajo vožnje po železnici ob sobotah, nedeljah in praznikih omejiti samo na neodložljive važne opravke, ker je železnica preobremenjena za gospodarske in druge socialne potrebe. Zlasti ni več dovoljena vožnja v teh dneh za večje skupine, za prireditve in podobno. Potrebo vožnje je treba v teh dneh dokazati. Ni mogoče dovoliti vožnje za razna prošenja (žegnanja), turistične izlete itd. S tem so ustavljene začasno tudi posebne skupinske vožnje v Prago, ki jih je organizirala oficijelna »Radost nad življenjem« pod geslom »Vsak Čeh enkrat v Prago«, romanja, na katerih se je sestajalo po deset-tisoče Čehov itd.

Kdo so novi voditelji praške občine? Tiskovni urad magistrata Prage javlja sledeča imena novih načelnikov, ki jih je imenoval primatorjev namestnik dr. Pfizner: Rudolf Richter, zdravstveni referent dr. Willibald Richter, socialni referent ing. Viktor Winarsky, gospodarski referent ing. Hermann Wunderlich, za vodarno Julius Klein, za finance dr. Rudolf Lang, za cerkve in pokopališča dr. Otokar Kadner in za tehnični referat Stefan Koloschek.

Za vse žene in dekleta Zakaj kupujete drage kuharske knjige, ko pa dobite za din 10.— zbirko preizkušnih receptov, ki jih je spisala poklicna kuharica po dolgoletnih izkušnjah? Razne juhe, navadne in pikantne omake, od navadne pečenke do najfinejših mesne specialitete, od navadne močnate jedi do najfinejših torte, razno pecivo za vse prilike, razne likerje in razne barske pijače ter tuje specialitete lahko skuha po tej knjigi okusno vsaka žena in dekle. To vam jamči pisateljica knjige, ki je kuhala v prvostopskih restavracijah in hotelih in ki je prebrodila že pol sveta. Kuhajte po teh receptih in vaša družina bo za vašo kuhinjo zadovoljna. Na kažite din 10.— na račun poštne hranilnice št. 14.259 ali pa pošljite v znakmah na spodnji naslov in pošljem vam knjižico poštne prosto. Deziderij Mizerit, Zidani most št. 16.

Zvočni kino Pobrezje

20. in 21. julija vefilm

„Štirje maščevalci“

Imenovanje nemških sodnikov v Pragi. Ker se je zadnji čas nemško prebivalstvo v Pragi zelo pomnožilo in smejo soditi Nemcem tudi v civilnih zadevah le nemški sodniki, je Protektor imenoval pri delovnih sodiščih nove predsednike in ravno tako pri trgovskem sodišču Nemce kot laične sodnike.

Zginuli spomeniki. (»Tag«). V mestu Terezinu so odstranili spomenik prezidenta Osvoboditelja T. G. Masaryka, ki so ga tam odkrili po prevratu leta 1918 in Jan Husa. Namestili pa so zopet spomenik »42. grenadirjev«, ki so bili med tem shranjeni v muzeju.

Radi sira in likerja. Deželni urad v Brnu je obsodil Boženo Markovo iz Chudobina radi draženja sira na 12.000 kron in Vaclava Kupko, gostilničarja v Prosejovu radi draženja likerja na 15.000 kron.

Za letovanje Hitlerjeve mladine je odredil vladni komisar mesta Olomouca prispevek občine 20.000 kron.

Promet med Afriko in Francijo skušajo spraviti zopet v red in je prispela včeraj prva ladja iz Algira v Marseille.

Delavski pravni svetovalec

Orožne vaje rudarja (Pečovnik)

Vprašanje: Naše podjetje noče izplačevati mezde za dobo 4 tednov, katere prebijejo delavci na orožnih vajah. Ako kak delavec zahteva plačo za ta čas, ga podjetje odpusti. Ali za rudarje ne veljajo glede orožnih vaj iste določbe, kot za drugo delavstvo?

Odgovor: Tudi pravice rudarjev so vzakonejene v obrtnem zakonu in imajo vsled tega rudarji iste pravice, kot drugi delavci po obrtnem zakonu. Zato mora tudi rudar. podjetje plačevati mezdo delavcem v poklicanem za dobo 4 tednov, ako so bili delavci pri podjetju v službi vsaj leto dni, odnosno vsaj 1 teden, ako so bili v službi najmanj 14 dni. Ako podjetje odpusti delavca, ki to svojo pravico zahteva, mu dolguje še za odpovedno dobo 14 dni. Tako postopanje podjetja zasluzi, da ga javite pristojni vojaški in politični oblasti. Obširneje so te pravice razložene v članku s. dr. Avgusta Reimana, ki je izšel v »Delavski Politiki« z dne 9. julija 1940 pod naslovom »Pravica do mezde ob orožnih vajah, četudi služba še ni trajala 1 leto.«

Sprejemem takoj pastirico,

8 do 10 let staro. Zelenik Rjavci, Sv. Andraž v Slov. gor.